

table forhold på dagsordenen over for Rusland i alle internationale forsamlinger.

Den ulykkelige konflikt har rødder langt tilbage i Ruslands kolonitid. Gennem hele den historie har skiftende russiske regeringer troet, at det bare handlede om at fjerne alle oppositionelle elementer, men konflikten er jo bare år efter år blevet værre og værre.

I den korte fredsperiode mellem de to tjetjenenkrige for nylig opstod der et skrækkeligt terroregiment blandt mange tjetjenske klaner, og der var mange i Tjetjenien, som var grundigt træet af dette. Men da russerne så ved den næste krig fortsat fremturede som herrefolk over for undermennesker, har de jo fået flere og flere fjender blandt tjetjenerne, og der vil altid være nogle tilbage i bjergene.

Heldigvis er erkendelsen af, at der skal en freldelig løsning til ved at brede sig, eksempelvis i den russiske Duma. Derfor er det også vigtigt, at vi holder dialogen i live på alle planer i det russiske samfund. Der skal en forhandlingsløsning til. Det kan ikke nytte noget, at russerne tror, at man får en varig løsning ved at udnævne de tjetjenere, som man synes er værdige at forhandle med. Vi skal understrege, at der skal forhandles med legitime repræsentanter for det tjetjenske folk og naturligvis ikke med de notoriske terrorister, som også findes blandt tjetjenerne.

Derfor vil det mest konstruktive i situationen være, at regeringen fastholder den kritiske dialog, og dette vil forhåbentlig kunne forstærkes under vores EU-formandskab. Samtidig skal vi fortsætte det betydelige humanitære arbejde i Tjetjenien, der i dag udføres under vanskelige forhold.

Det er et vigtigt fremskridt, at vi har fået Kalamans kontor med bemanning fra Europarådet. Der strømmer klager til, og der bliver rejst sager om overgreb, men alt for få. Det eneste, man kan håbe, er, at dette bliver begyndelsen til noget, der gerne skulle ende med at blive et retsopgør.

Europarådet har i den forbindelse udført et nyttigt arbejde med at få gang i dialogen med Dumaen og i øvrigt stadig holde Tjetjeniens situation på dagsordenen. Det er jo nemlig den sørgelige tragedie, at der sker så meget andet i verden, at problemerne derfor er forsvundet og forsvinder fra den internationale dagsorden.

Samtidig med at vi presser på for at få russerne til selv at rejse de nødvendige sager, må der også findes en politisk løsning. Derfor må man ikke gå uden om, at Maskhadov stadig væk er

den formelle sidste folkevalgte. Det bliver en meget stor opgave at finde ud af, hvordan det mandat, han fik i 1997, skal erstattes med nye folkeafstemninger og parlamentsvalg. Her får OSCE og Europarådet en vigtig rolle for at sikre den proces, som ikke bliver nem, når en stor del af befolkningen befinder sig i flygtningelejre og mange russere er til stede i Tjetjenien.

Men voldshandlinger findes der, og dem må russerne holde op med, for det er russerne, som foretager de uforholdsmæssige repressalier, og vi skal sige til russerne bestandigt, at de ikke kan kalde sig en del af den europæiske civilisation, hvis de bare lader grusomhederne fortsætte.

Kl. 11.00

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Der er en konklusion, man så frygtelig nødig vil drage, nemlig at det eneste, der for alvor er sket siden sidst, er, at hr. Per Stig Møller er blevet udenrigsminister og fru Hanne Severinsen er kommet til at sidde på den anden side.

Jeg vil frygtelig nødig drage den konklusion, for jeg har for meget respekt for de to mennesker til, at jeg synes, at man kan gøre det. Men jeg kan ikke høre andet, for de ting, de remser op som forbedringer, er så små i forhold til, hvordan katastroferne vokser.

Udenrigsministeren ville f.eks. ikke tale med Akhmadov forleden dag, men hvis der skal være en dialog og samtale, og man så ikke vil tale med den ene part, er det jo ikke dialog og samtale, så viser man jo netop ikke, at man har den dialog.

Jeg ville meget gerne være fri for at træffe den fortvivlende konklusion, at der går svamp i én, når man kommer i regering, så kan vi ikke få en bedre forklaring?

(Kort bemærkning).

Udenrigsministeren (Per Stig Møller):

For at debatten ikke skal køre fuldstændig ud af et vildspor og blive brugt til primitivt indenrigspolitisk drilleri, for det er jo det, der er i gang for øjeblikket, så synes jeg faktisk, at man er nødt til lige at lytte til, hvad der er blevet sagt, og hvad der er af nyt, for ellers bliver det jo en meningsløs debat.

Sidste sommer forelå der ikke noget forslag om en forfatning, forelå der ikke noget forslag om referendum, var der ikke nedsat nogen forfatningskommission, og da havde Europarådet ikke skiftet signaler. Hvornår er det sket? Det er